

регіональні еліти звинувачують центральну владу в порушенні принципів врахування етнокультурної специфіки та права на самостійний вільний етнокультурний розвиток регіонів.

Держава поки що безуспішно намагається знайти компромісні стратегії етнополітики, які б об'єднували суспільство, задовольняли інтереси та потреби більшості громадян України. Актуальним визнано питання пошуку оптимальної та прийнятної для більшості українців моделі національної ідентичності, яка б органічно поєднувала у собі як політичні (громадянські), так і соціокультурні складові, враховувала соціокультурну та мовну специфіку регіонів [14]. Глава держави стверджує, що національна належність громадян України має бути сформована насамперед на засадах спільного громадянства, утвердженні громадянських свобод, створенні умов для повноцінного та гармонійного розвитку культур національних меншин. При цьому в проектах побудови політичної нації (на основі громадянства) обов'язково з'являються елементи етнічної нації (мова, історія). В щорічному посланні Президента зазначається, що державна етнополітика має базуватися на принципах плюралізму, поваги до національних мов, культури, історії етнічних спільнот і громадян, котрі до них належать. Водночас реалізації цих принципів не спостерігається ні на загальнонаціональному, ні на регіональному рівні, в першу чергу через відсутність узгодження цих рівнів етнополітики.

Таким чином, труднощі з реалізацією головного завдання державної етнополітики України – інтеграції усіх етнічних складових в політичну націю – обумовлені не стільки об'єктивними етнокультурними суперечностями, скільки намаганням еліт надати їм політичної ваги. На противагу загальнонаціональній, регіональна етнополітика слугує засобом політизації етнокультурних відмінностей та загострення етнополітичних суперечностей на загальнонаціональному рівні.

Література.

1. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст / І. Т. Зварич. – К. Дельта. – 2009. – С. 253.
2. Модернізація України – наш стратегічний вибір: щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К., 2011. – С. 36.
3. Дзюбко І. С. Політологія [Електронний ресурс] / І. С. Дзюбко, К. М. Левківський, В. П. Андрущенко. – К. : Вища школа, 1998. – 304 с. – Режим доступу. – <http://politics.elib.org.ua/pages-233.html>.
4. Указ Президента України № 105/2007 «Про стратегію національної безпеки України» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу.: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=105%2F2007>.
5. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст / І. Т. Зварич. – К. Дельта. – 2009. – С. 254.
6. Хмелько В. Є. Проблемні чинники інтеграції українського суспільства та їхнє соціальне підґрунтя / В. Є. Хмелько // Наукові студії Львівського соціологічного форуму «Традиції і новації в соціології»: Збірник наукових праць. – Дрогобич: Посвіт, 2009. – С. 124.
7. Українців агітують записуватися росіянами заради російської мови [Електронний ресурс] // Газета.UA. – Режим доступу.: <http://gazeta.ua/articles/life/369052/comm>.
8. Попова І. М. Механізми реалізації державної етнонаціональної політики щодо національних меншин України: регіональний аспект : дис... канд. наук: 25.00.02 / І. М. Попова. – К., 2007. – С. 3.

9. У Львівській облраді вимагають заборонити російську мову у школах [Електронний ресурс]// Главред. – Режим доступу. – <http://ua glavred.info/archive/2011/02/22/124818-11.html>.

10. Янукович вимагає від представників політичних сил країни припинити спекуляції на питаннях історії і мови [Електронний ресурс] // Українська правда. – Режим доступу.: <http://www.pravda.com.ua/news/2011/06/3/6266703>.

11. Звернення Президента України у зв'язку з 67-ми роковинами депортації з Криму кримських татар та осіб інших національностей [Електронний ресурс] / Президент України. – <http://www.president.gov.ua/news/20098.html>.

12. Колесниченко В. Федеративная Украина – альтернативная альтернатива развития украинского государства / В. Колесниченко // Голос України. – 2009. – № 194. – С. 5.

13. Колодій А. Культурний плюралізм і етнонаціональна політика [Електронний ресурс] / Конференція «Україна: подолання розбіжностей – розвиток особливостей». – Режим доступу.: <http://www.kennan.kiev.ua/kkp/content/conf06/papers/Kolodii.html>.

14. Модернізація України – наш стратегічний вибір: щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України]. – К., 2011. – С. 36.

УДК 323.213:796.062

Ігор Гасюк

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто поняття державного стимулювання, місце та роль держави в розвитку фізичної культури і спорту. Визначено методи державного стимулювання розвитком фізичної культури та спорту, охарактеризовано співвідношення економічних та правових методів стимулювання.

Ключові слова: стимулювання, економіка, право, фізична культура, спорт.

Ефективна повсякденна діяльність галузі щодо виконання нею основних завдань неможлива без здійснення з боку держави комплексних, системних, перманентних заходів щодо її розвитку, які мають носити випереджальний характер з метою забезпечення стійкого, позитивного соціального ефекту та досягнення стратегічної мети функціонування сфери фізичної культури та спорту. Уся сукупність методологічного інструментарію державного управління галуззю, в першу чергу, має забезпечити найсприятливіші умови щодо її розвитку, стимулювати діяльність суб'єктів господарювання в сфері фізичної культури та спорту, створювати стійку позитивну мотивацію в громадян щодо збереження та зміцнення власного здоров'я, творчого довголіття засобами фізичної культури та спорту.

Як визначено у ст. 32 Закону України «Про фізичну культуру та спорт» [14] держава стимулює розвиток фізичної культури та спорту шляхом розширення матеріально-технічної бази, надання пільг щодо оподаткування та кредитування, а також морального та матеріального заохочення спортсменів, фахівців цієї галузі, інших суб'єктів фізкультурно-спортивної діяльності.

В новій редакції галузевого закону [15] знаходимо, що визначальними напрямками державної політики в галузі є забезпечення різноманітності, високої якості та доступності фізкультурно-спортивних послуг для кожного громадянина, підтримання конкурентного середовища при виробленні та наданні фізкультурно-спортивних послуг, фінансування заходів, які здійснюються центральними та місцевими органами виконавчої влади з фізичної культури та спорту, надання фінансової допомоги громадським організаціям фізкультурно-спортивної спрямованості, заохочення благодійної діяльності та зростання позабюджетних надходжень у сфері фізичної культури та спорту, орієнтації на сучасні міжнародні стандарти у сфері фізичної культури та спорту, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом у цій сфері. Реалізація усіх вище наведених вихідних положень державної політики щодо стимулювання розвитку галузі можлива лише за умови комплексного застосування економічних та правових методів державного регулювання діяльності та розвитку фізичної культури та спорту, що і обумовило актуальність нашого дослідження.

Як свідчить аналіз наукових праць, які присвячені проблемам економічного розвитку галузі [6,8], основними чинниками, які значною мірою впливають на процеси розвитку галузі є: зміна ролі держави у забезпеченні життєдіяльності фізкультурно-спортивних організацій; активне проникнення в сферу фізичної культури та спорту не завжди позитивних наслідків ринкових відносин; виникнення раніше непритаманного сфері приватного сектору; формування ринку фізкультурно-спортивних послуг. Саме перехід до ринкових відносин, зміни відносин власності, послаблення ролі командно-адміністративних методів управління економікою і державою, обумовлює актуальність проблеми пошуку нових форм, методів та засобів стимулювання розвитку фізичної культури і спорту та окремих її підсистем. Водночас, необхідно чітко усвідомлювати, що вирішення усього спектру соціально важливих завдань, які покладені на галузь фізичної культури та спорту не можливе лише шляхом використання ринкових механізмів і делегування частини державних повноважень громадським органам управління галуззю, а будуть реально досягнутими лише за умови адекватного державного регулювання усіх процесів розвитку та функціонування галузі з використанням усього спектру державних важелів управління, концентрації та чіткого розподілу необхідних ресурсів, контролю та оцінки здійснюваних програмних заходів.

В контексті нашого дослідження вимагає уточнення поняття «державне стимулювання розвитку фізичної культури та спорту», необхідне проведення класифікації та конкретизації економіко-правових методів стимулювання розвитку галузі за окремими підсистемами та напрямками роботи.

Метою нашої статті є уточнення на теоретичному рівні змісту поняття «державне стимулювання розвитку фізичної культури і спорту», впорядкування економіко-правових методів державного стимулювання розвитку галузі.

Протягом останніх років науковцями різних галузей знань було запропоновано низку заходів, спрямованих на поліпшення стану розвитку фізичної культури та спорту, і які за окремими підсистемами галузі можна звести до наступного: збереження загального державного керівництва управління фізичною культурою та спортом з одночасним наданням широких повноважень органам місцевого самоврядування щодо регіонального розвитку фізичної культури та спорту [10]; збільшення кількості годин, відведених на фізичну культуру та спорт в навчальних закладах, спортивних клубів, колективів фізичної культури в навчальних закладах, у виробничій сфері та за місцем проживання громадян, підвищення рівня спеціальної фізкультурної освіти та кваліфікаційних категорій тренерів та викладачів, покращення фінансування спортивних шкіл тощо [4]; впровадження в практику загальноосвітніх навчальних закладів спортивно орієнтованого фізичного виховання шляхом удосконалення програмно-методичного забезпечення урочних форм занять, широкої пропаганди та використання в навчально-виховному процесі традицій національної культури тощо [13]; використання фізичної культури і спорту, як наріжного засобу, механізму в концептуальних моделях профілактичної роботи серед дітей та підлітків [11]; створення в регіонах розгалуженої мережі реабілітаційних центрів, спеціалізованих шкіл-інтернатів для неповносправних дітей, дитячо-юнацьких спортивних шкіл для фізичної, психічної і соціальної реабілітації та участі в спорті [2]; проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з метою нівелювання негативних наслідків зміщення акцентів з адаптивної спрямованості спорту інвалідів на досягнення рекордів та завоювання медалей на розробку науково обґрунтованих методик спортивної підготовки спортсменів-інвалідів [3]; чітке формулювання та таксономія цілей діяльності «Спорт для всіх», моніторинг фізичного здоров'я населення, розвиток тих видів рухової діяльності, які є перспективними з огляду на їх масовість, максимальне наближення змісту та форм реалізації рухової активності до індивідуально прийнятних для кожної людини; обґрунтування методів підвищення інформаційної наповненості рухової діяльності та впливи природних факторів, як умови реалізації оздоровчих ефектів; використання інноваційних педагогічних технологій, що формують здоров'я [1,12]. В даному контексті слід відзначити, що наведений далеко не вичерпний перелік пропозицій, носить фрагментарний та абстрактний характер, що вимагає комплексної конкретизації основних форм, методів стимулювання розвитку галузі з чітким виокремленням заходів за підсистемами галузі та напрямками роботи.

Стимул – це зовнішня дія (вплив), яка спонукає або примушує соціально-економічні інститути активізувати та спрямувати власну діяльність у відповідності до встановленого ззовні зразка [16]. Таким чином, стимулювання, це в першу чергу створення необхідних умов для підвищення темпів економічно-соціального розвитку галузі. З огляду на функції державного регулювання розвитку фізичної культури і спорту, стимулювання – це формування механізмів, здатних ефективно впливати на діяльність суб'єктів господарювання в галузі, спрямовувати соціально-економічні процеси в напрямі реалізації завдань та досягнення стратегічної мети функціонування галузі. Отже, державне стимулювання розвитку фізичної культури та спорту – це формування та застосування економіко-правових механізмів державного управління, які покликані забезпечити поступальний

розвиток галузі та окремих її підсистем у відповідності до проголошених публічно цілей та принципів реалізації державної політики в галузі, забезпечити отримання позитивного соціально-економічного ефекту внаслідок їх реалізації.

Дотримуючись загальноновизнаного світового досвіду, який визначає провідний принцип державного регулювання розвитку галузей господарювання, а саме пріоритетності права над економікою, нами розглянуто та класифіковано методи і засоби державного регулювання, які можуть бути застосовані для стимулювання розвитку сфери фізичної культури та спорту із врахуванням галузевої специфіки діяльності.

Під методами державного стимулювання розвитку фізичної культури та спорту слід розуміти способи впливу держави в особі законодавчих та виконавчих органів влади на сферу матеріально-технічного, ресурсного, фінансового, кадрового, інформаційного забезпечення з метою створення необхідних умов для досягнення стратегічної мети діяльності галузі у відповідності до національної політики в сфері фізичної культури та спорту.

У відповідності до ст. 12 Господарського кодексу України [9] засобами державного регулювання господарської діяльності виступають: державне замовлення; ліцензування, патентування і квотування; сертифікація та стандартизація; застосування нормативів та лімітів; регулювання цін та тарифів; надання інвестиційних, податкових та інших пільг; надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій.

Згідно з галузевим законом [14], законодавцем передбачено можливість застосування таких методів державного стимулювання розвитку галузі:

- в межах, визначених законодавством, не обкладаються податками кошти підприємств, установ, організацій, спрямовані на фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність;
- суб'єктам підприємницької діяльності, які займаються виробництвом товарів фізкультурно-спортивного призначення та спортивного обладнання, може надаватися пільговий режим кредитування та оподаткування;
- органами виконавчої влади, місцевого самоврядування встановлюються пільгові тарифи на комунальні послуги та енергопостачання для фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд або їм надається фінансова підтримка для компенсації витрат на їх оплату;
- громадські організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної спрямованості можуть користуватися матеріальною, в тому числі фінансовою підтримкою держави.

Слід відзначити, що арсенал методів державного регулювання соціально-економічної сфери є набагато більшим, і відповідно він не в повній мірі використовується для стимулювання розвитку галузі фізичної культури та спорту. Так, до прямих методів державного впливу на розвиток фізичної культури та спорту необхідно віднести: визначення стратегічних цілей розвитку галузі, що мають бути відображеними у цільових програмах, індикативних планах; державні замовлення та контракти на виконання робіт або надання послуг фізкультурно-спортивного характеру; державна підтримка цільових регіональних програм, заказів або контрактів; нормативні вимоги до якості послуг та сертифікації технології процесу надання послуг; правові та адміністративні обмеження та заборони щодо випуску або надання відповідних ви-

дів послуг, що є надзвичайно травмонебезпечними; ліцензування, квотування, патентування; державне асигнування і дотації; встановлення державних стандартів та нормативів. До непрямих методів впливу на розвиток галузі необхідно віднести: оподаткування та систему податкових пільг; регулювання цін та рівня їх співвідношення; плату за ресурси, відсоткові ставки за кредит і кредитні пільги; митне регулювання експорту, імпорту, валютного курсу та умов обміну валют (в першу чергу, для виробників товарів, обладнання фізкультурно-спортивного призначення) [5,7].

Слід відзначити, що в Україні з боку держави вживаються заходи соціально-захисної політики щодо населення в галузі фізичної культури та спорту. До них слід віднести: розробку мінімальних соціальних гарантій в сфері фізичної культури та спорту, регулювання мінімальних стандартів та нормативів, надання пільг, знижок та субсидій, обов'язкове соціальне медичне страхування тих, хто займається фізичною культурою та спортом, цільову соціальну допомогу неповносправним громадянам щодо фізичної реабілітації та занять адаптивною фізичною культурою тощо.

Таким чином, підводячи підсумки проведеного дослідження, необхідно відзначити, що на часі важливою для розв'язання є проблема застосування органами державної виконавчої влади в сфері фізичної культури і спорту адекватних соціально-економічній ситуації, що склалась економіко-правових методів стимулювання розвитку галузі. Важливим в цих процесах є дотримання принципів комплексності, своєчасності, випереджального впливу, науковості та об'єктивності. Зважаючи на те, що галузь фізичної культури і спорту є складною, відкритою, ієрархічною, цілісною, організованою соціально-економічною системою необхідним вбачається цільове застосування відповідних методів державного стимулювання розвитку кадрового, фінансового, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення окремих підсистем галузі фізичної культури і спорту, і в першу чергу тих, які за своїм функціональним призначенням забезпечують реалізацію державної політики, що спрямована на зміцнення здоров'я нації, збереження її генофонду, активну участь кожної особистості у розбудові Української держави.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Важливим в даному контексті є визначення найпріоритетніших економіко-правових аспектів державного стимулювання розвитку галузі за окремими її підсистемами.

Література.

1. «Спорт для всех» в утверждении идеалов олимпизма в Украине [Электронный ресурс] / М. Дутчак // Наука в олимп. спорте. – 2001. – № 3. – С. 61–66.
2. Адаптивна фізична культура і паралімпійський спорт Миколаївської області [Електронний ресурс] / А. Кісельов, С. Главатий, А. Руденко, В. Майоров, К. Абрамов, Л. Татарова // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2007. – № 6. – С. 125–128.
3. Адаптивный спорт и олимпийское движение [Электронный ресурс] / С. Матвеев, И. Когут, Л. Шульга // Наука в олимп. спорте. – 2006. – № 1. – С. 9–14.
4. Вивчення показників роботи Сумської обласної фізкультурної організації з розвитку фізичної культури і спорту [Електронний ресурс] / В. Л. Жуков, В. В. Затишкін // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 3. – С. 11–16.

Олександр Гладович

ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИНУТИХ КРАЇН СВІТУ В СУЧАСНОМУ КАДРОВОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Надається концептуально-аналітичний огляд кадрової політики в державних податкових службах розвинутих країн світу. Висвітлюються засади формування та розвитку кадрового потенціалу України у контексті євроінтеграції. Акцентується увага на стратегічній ролі, яку відіграє кадрова політика в процесі зміцнення інституційної спроможності державної податкової служби.

Ключові слова: кадрова політика, кадровий менеджмент, модернізація державної податкової служби, конкурсне призначення на посаду.

5. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. – К.: КНЕУ, 2000. – 316 с.

6. Імас Є. В., Мічуда Ю. П. Економічні проблеми розвитку сфери фізичної культури і спорту в перехідних суспільних системах // Економіка і держава. – 2006. – №2. – С. 40–43.

7. Крегул Ю. І. Правові основи державного управління економікою України: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 431 с.

8. Мічуда Ю. Проблеми вдосконалення механізму державного управління

сферою фізичної культури і спорту в Україні // Зб. наук. праць Волинського державного університету. Т.1. – Луцьк, 2002. – С. 26–28.

9. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України: 2-е вид., перероб. і допов. / За заг. ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини; кол. авт.: О. А. Беляневич, О. М. Вінник, В. С. Щербина та ін.. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.

10. Особливості функціонування та перспективи розвитку галузі фізичного виховання та спорту в Україні [Електронний ресурс] / А. О. Кухтій // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – Х., 2001. – № 23. – С. 18–22.

11. Фізична культура і спорт - ефективні засоби профілактики наркоманії у підлітковому середовищі [Електронний ресурс] / А. О. Щелкунов // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 5. – С. 137–139.

12. Фізична культура і спорт: шляхи формування оздоровчих стратегій [Електронний ресурс] / В. П. Чаплигін // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 20. – С. 53–59.

13. Фізичне виховання та дитячий спорт в системі шкільної освіти України [Електронний ресурс] / Ю. М. Шкретій // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2005. – № 10. – С. 246–249.

14. Форум: Законодавство України. – 2011. – Документ 3808-12, остання редакція від 08.06.2007 на підставі 1021-16, чинний – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>. – Верховна Рада України Закон України «Про фізичну культуру і спорт».

15. Форум: Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту. – 2011. – Документ 2006_03_pd.pdf – Режим доступу: <http://www.ktmu.gov.ua/sport/doccatalog/document?id=93031> – Верховна Рада України. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «про фізичну культуру і спорт».

16. Энциклопедия государственного управления в России: В 2 т. / Под общ. ред. В. К. Егорова. Отв. ред. И. Н. Барциц / Том II. Отв. ред. И. Н. Барциц. – М.: Изд-во РАГС, 2008. – 520 с.

➤ Проблема вибору оптимальної кадрової політики у державних службах особливо актуальна за часів демократичної перебудови суспільства. Саме від успішної роботи кадрового складу державних служб залежить ефективне регулювання політики та економіки України. Як зазначає О. Дьомін: «Кадрова політика у державних службах пов'язує в єдине ціле різні організаційні заходи і дії стосовно підбору та розстановки керівних кадрів із соціально-економічними, політичними, управлінськими, культурно-духовними підсистемами українського суспільства, з традиціями та стереотипами, що історично склалися в масовому усвідомленні. У цьому значенні кадрова політика держави є сукупністю різноманітних соціальних функцій; визначає шляхи і засоби кадрового забезпечення реформ, професіоналізм їх здійснення; є важливим фактором збереження та зміцнення цілісності держави, соціально-політичної стабільності суспільства і виступає елементом регулювання життєдіяльності населення» [6, с. 65].

Але сучасна кадрова політика у державних службах, та, зокрема у державній податковій службі, реалізується недостатньо ефективно за багатьох причин, серед яких слід особливо зазначити негативний вплив радянської номенклатурної кадрової політики та відсутність фахівців, які здатні керувати впровадженням новітніх європейських кадрових технологій.

У той же час відзначимо, що високоефективні технології вирішення кадрових питань на заході (в умовах високої соціальної забезпеченості багатьох категорій кадрів, демократизму та правового регулювання кадрових процесів, традицій, вимог суспільної думки) не завжди можуть бути перенесені на український ґрунт без урахування наших традицій, національних особливостей. Тому необхідно ретельне вивчення технології кадрової політики у розвинутих країнах світу стосовно демократичних процедур призначення на посаду, формування кадрового потенціалу та системи підготовки кадрів.

➤ Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про значну активізацію фахівців в дослідженні цього питання останніми роками. Особливо слід зазначити комплексне дослідження кадрової політики Німеччини, яке було здійснене Ченцовим В. В. та Чікою Т. М.